

OBWIESZCZENIE PRZEWODNICZĄCEGO RADY PAŃSTWA

z dnia 11 marca 1988 r.

w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy z dnia 13 lutego 1984 r. — Ordynacja wyborcza do rad narodowych.

1. Na podstawie art. 3 ustawy z dnia 10 marca 1988 r. o zmianie ustawy — Ordynacja wyborcza do rad narodowych (Dz. U. Nr 7, poz. 54) ogłasza się w załączniku do niniejszego obwieszczenia jednolity tekst ustawy z dnia 13 lutego 1984 r. — Ordynacja wyborcza do rad narodowych (Dz. U. Nr 8, poz. 32), z uwzględnieniem zmian wprowadzonych ustawą z dnia 10 marca 1988 r. o zmianie ustawy — Ordynacja wyborcza do rad narodowych (Dz. U. Nr 7, poz. 54) oraz z zastosowaniem ciągłej numeracji rozdziałów, artykułów, ustępów, punktów i liter.

2. Jednolity tekst nie obejmuje następujących przepisów:

1) art. 113 i 114 ustawy z dnia 13 lutego 1984 r. — Ordynacja wyborcza do rad narodowych (Dz. U. Nr 3, poz. 32) w brzmieniu:

„Art. 113. Traci moc ustawa z dnia 17 stycznia 1976 r. — Ordynacja wyborcza do Sejmu Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej i rad narodowych (Dz. U. Nr 2, poz. 15) — w zakresie dotyczącym wyborów do rad narodowych.

Art. 114. Ustawa wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.”;

2) art. 2 i 4 ustawy z dnia 10 marca 1988 r. o zmianie

ustawy — Ordynacja wyborcza do rad narodowych (Dz. U. Nr 7, poz. 54) w brzmieniu:

„Art. 2. W ustawie z dnia 20 lipca 1983 r. o systemie rad narodowych i samorządu terytorialnego (Dz. U. Nr 41, poz. 185 i Nr 62, poz. 286, z 1984 r. Nr 21, poz. 100 i Nr 31, poz. 173, z 1985 r. Nr 14, poz. 60, z 1986 r. Nr 47, poz. 227 oraz z 1987 r. Nr 14, poz. 83 i Nr 33, poz. 181) — w art. 2 w ust. 1 w zdaniu pierwszym kropkę zastępuje się przecinkiem i dodaje wyrazy „nie wcześniej jednak niż od dnia następującego po upływie poprzedniej kadencji.”

„Art. 4. Ustawa wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.”

Przewodniczący Rady Państwa: w z. *K. Barcikowski*

Załącznik do obwieszczenia Przewodniczącego Rady Państwa z dnia 11 marca 1988 r. (poz. 55)

USTAWA

z dnia 13 lutego 1984 r.

Ordynacja wyborcza do rad narodowych.

Rozdział I

Zasady ogólne

Art. 1. 1. Lud pracujący wybiera na swych przedstawicieli do rad narodowych obywateli o nieposzlakowanej postawie moralno-politycznej, zaangażowanych w działalność społeczną, dających rękojmię prawidłowej realizacji zadań wynikających z mandatu radnego oraz w pełni aprobujących zasady socjalistycznego ustroju Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej.

2. Wybory do rad narodowych odbywają się w oparciu o deklarację wyborczą Patriotycznego Ruchu Odrodzenia Narodowego będącego płaszczyzną jednoczenia społeczeństwa dla dobra Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej, a także współdziałania partii politycznych, organizacji i stowarzyszeń społecznych oraz obywateli, niezależnie od ich światopoglądu — w sprawach funkcjonowania i umacniania socjalistycznego państwa oraz wszechstronnego rozwoju kraju.

3. W gminach, miastach i gminach, miastach, dzielnicach i województwach opracowywane są w nawiązaniu do deklaracji wyborczej, o której mowa w ust. 2, terytorialne programy wyborcze wynikające z ustaleń planów społeczno-gospodarczych, wzbogacone o gospodarczo realne inicjatywy społeczne.

Art. 2. Wybory do gminnych, miast i gmin, miejskich, dzielnicowych oraz wojewódzkich rad narodowych przeprowadza się na zasadach i w trybie określonych w niniejszej ustawie oraz w przepisach wydanych na jej podstawie.

Art. 3. Wybory są powszechne; prawo wybierania ma każdy obywatel polski, który w dniu wyborów ukończył 18 lat — bez względu na płeć, przynależność narodową i rasową, wyznanie, wykształcenie, czas zamieszkania w obwodzie głosowania, pochodzenie społeczne, zawód i stan majątkowy.

Art. 4. 1. Nie mają prawa wybierania osoby:

- 1) ubezwłasnowolnione całkowicie lub częściowo prawomocnym orzeczeniem sądu z powodu choroby psychicznej, w czasie trwania tego ubezwłasnowolnienia,
- 2) pozbawione praw publicznych prawomocnym orzeczeniem sądu, w czasie trwania pozbawienia praw

2. Nie biorą udziału w głosowaniu osoby:

- 1) odbywające karę pozbawienia wolności albo karę aresztu,
- 2) umieszczone w ośrodkach przystosowania społecznego,
- 3) tymczasowo aresztowane.

Art. 5. Wybrany do rady narodowej może być każdy, komu przysługuje prawo wybierania i jeśli spełnia warunki określone w niniejszej ustawie.

Art. 6. Wybory są równe; wyborcy biorą udział w wyborach na równych zasadach; każdemu wyborcy przysługuje jeden głos.

Art. 7. 1. Wybory są bezpośrednie; wyborcy wybierają bezpośrednio radnych rad narodowych stopnia podstawowego i wojewódzkich rad narodowych.

2. Głosować można tylko osobiście.

Art. 8. Wybory odbywają się w tajnym głosowaniu; w lokalu wyborczym musi się znajdować pomieszczenie za osłoną, zapewniające tajność głosowania; karty do głosowania wrzuca się do urny wyborczej w kopercie.

Art. 9. Radnych wojewódzkich rad narodowych wybiera się w liczbie ustalonej przez Radę Państwa w okręgach wyborczych utworzonych dla wyboru tych rad oraz z list wojewódzkich, z tym że liczba mandatów dla radnych wybieranych z list wojewódzkich nie może przekroczyć 10% ogółu mandatów.

Rozdział 2

Zarządzenie wyborów

Art. 10. Rada Państwa zarządza wybory do rad narodowych jako:

- 1) wybory wspólne, przeprowadzane równocześnie do rad narodowych stopnia podstawowego i wojewódzkich rad narodowych, albo
- 2) wybory oddzielne, przeprowadzane w różnych terminach do rad narodowych stopnia podstawowego i wojewódzkich rad narodowych.

Art. 11. 1. Rada Państwa zarządza wybory nie później niż na 2 miesiące przed upływem kadencji rad narodowych, do których wybory mają być przeprowadzone, wyznaczając datę wyborów na dzień ustawowo wolny od pracy, przypadający nie wcześniej niż na miesiąc przed upływem kadencji i nie później niż na miesiąc po upływie kadencji.

2. Uchwała Rady Państwa o zarządzeniu wyborów ustala również kalendarz wyborczy, w którym określa się daty wykonania poszczególnych czynności wyborczych; ustalone w uchwale daty nie mogą być jednak późniejsze od terminów określonych w niniejszej ustawie.

3. Uchwałę Rady Państwa o zarządzeniu wyborów ogłasza się w Dzienniku Ustaw Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej, najpóźniej w 75 dniu przed dniem wyborów.

Art. 12. Kadencję rad narodowych liczy się od dnia wyborów, nie wcześniej jednak niż od dnia następującego po upływie poprzedniej kadencji.

Rozdział 3

Liczba radnych

Art. 13. Rada Państwa ustala liczbę radnych wojewódzkich rad narodowych w granicach od 100 do 200, w tym liczbę radnych wybieranych z poszczególnych list wojewódzkich.

Art. 14. Właściwe wojewódzkie rady narodowe ustalają liczbę radnych rad narodowych stopnia podstawowego:

- 1) miejskich w miastach powyżej 300.000 mieszkańców — w granicach od 120 do 150,

2) miejskich w miastach powyżej 150.000 do 300.000 mieszkańców — w granicach od 100 do 120,

3) miejskich w miastach powyżej 50.000 do 150.000 mieszkańców — w granicach od 80 do 100,

4) miejskich w miastach powyżej 20.000 do 50.000 mieszkańców — w granicach od 60 do 80,

5) miejskich w miastach do 20.000 mieszkańców — w granicach od 20 do 60,

6) dzielnicowych — w granicach od 60 do 150,

7) wspólnych dla miast i gmin — w granicach od 40 do 90,

8) gminnych — w granicach od 20 do 50.

Art. 15. Ustalenie liczby radnych poszczególnych rad narodowych następuje z uwzględnieniem liczby mieszkańców zamieszkałych na obszarze działania danej rady narodowej.

Art. 16. 1. Uchwałę Rady Państwa w sprawie ustaleń, o których mowa w art. 13, ogłasza się w Dzienniku Urzędowym Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej „Monitor Polski” najpóźniej w 70 dniu przed dniem wyborów.

2. Uchwały w sprawie ustalenia liczby radnych, o których mowa w art. 14, ogłasza się we właściwych wojewódzkich dziennikach urzędowych najpóźniej w 70 dniu przed dniem wyborów.

Rozdział 4

Okręgi wyborcze

Art. 17. 1. Radni rad narodowych, z zastrzeżeniem art. 9, wybierani są w okręgach wyborczych.

2. Okręgiem wyborczym jest część obszaru działania danej rady narodowej.

Art. 18. 1. W każdym okręgu wyborczym wybiera się od 1 do 5 radnych.

2. Liczbę radnych rady narodowej wybieranych w poszczególnych okręgach wyborczych ustala się odpowiednio do liczby mieszkańców okręgu wyborczego.

Art. 19. 1. Okręgi wyborcze, ich liczbę, numery i granice oraz liczbę radnych wybieranych w poszczególnych okręgach ustalają:

- 1) Rada Państwa dla wyborów do wojewódzkich rad narodowych,
- 2) prezydium wojewódzkich rad narodowych dla wyborów do rad narodowych stopnia podstawowego.

2. Uchwały, o których mowa w ust. 1, prezydium rad narodowych podają do wiadomości wyborców przez rozplakatowanie obwieszczeń najpóźniej w 65 dniu przed dniem wyborów. W obwieszczeniach tych wymienia się również siedzibę właściwej wojewódzkiej, miejskiej, dzielnicowej, miasta i gminy oraz gminnej komisji wyborczej.

Rozdział 5

Obwody głosowania

Art. 20. 1. Dla przeprowadzenia głosowania tworzy się obwody głosowania.

2. Obwód głosowania powinien obejmować od 500 do 3000 mieszkańców.

3. W przypadkach szczególnie uzasadnionych warunkami miejscowymi można tworzyć obwody głosowania obejmujące mniejszą lub większą liczbę mieszkańców niż określona w ust. 2.

4. Można tworzyć obwody głosowania w zakładach pomocy społecznej i zakładach inwalidzkich, w których przebywają wyborcy zameldowani na pobyt stały.

5. Można tworzyć obwody głosowania w miejscach zakwaterowania (przebywania) wyborców odbywających zasadniczą służbę w obronie cywilnej.

Art. 21. 1. Obwody głosowania — ich liczbę, numery i granice oraz siedziby obwodowych komisji wyborczych ustalają w gminach, miastach i dzielnicach prezydya odpowiednich rad narodowych, na wniosek właściwych prezydentów i naczelników miast oraz naczelników dzielnic i naczelników miast i gmin oraz gmin.

2. Uchwały dotyczące liczby, numerów i granic obwodów głosowania oraz siedzib obwodowych komisji wyborczych podaje się do wiadomości wyborców najpóźniej w 55 dniu przed dniem wyborów.

Art. 22. 1. Dowódcy okręgów wojskowych tworzą dla wyborców zakwaterowanych (przebywających) na terenie jednostek wojskowych obwody głosowania obejmujące od 50 do 3000 wyborców oraz ustalają siedziby obwodowych komisji wyborczych. Obwody te wchodziły w skład okręgów wyborczych dla wyborów do wojewódzkich rad narodowych oraz rad narodowych stopnia podstawowego, na których obszarze działania zamieszkuje ponad 30.000 mieszkańców.

2. Obwody, o których mowa w ust. 1, mogą obejmować również wyborców odbywających zasadniczą służbę w obronie cywilnej, w oddziałach obrony cywilnej utworzonych przy jednostkach wojskowych lub przedsiębiorstwach państwowych podległych Ministrowi Obrony Narodowej.

3. Numery obwodów głosowania, o których mowa w ust. 1, ustala się w porozumieniu z prezydium wojewódzkiej rady narodowej.

4. Dowódcy okręgów wojskowych zapewniają powiadomienie wyborców, o których mowa w ust. 1 i 2, o utworzeniu obwodu, jego numerze i siedzibie obwodowej komisji wyborczej.

5. Przepisy ust. 1, 3 i 4 stosuje się odpowiednio do jednostek wojskowych i szkół podległych Ministrowi Spraw Wewnętrznych oraz oddziałów zwartych Milicji Obywatelskiej, z tym że uprawnienia dowódców okręgów wojskowych, przewidziane w tych przepisach, przysługują dowódcom tych jednostek wojskowych, komendantom szkół oraz szefom wojewódzkich urzędów spraw wewnętrznych.

Rozdział 6

Komisje wyborcze

Art. 23. 1. Dla przeprowadzenia wyborów powołuje się:

- 1) Państwową Komisję Wyborczą,

- 2) wojewódzkie komisje wyborcze,

- 3) miejskie, dzielnicowe i gminne komisje wyborcze, zwane dalej komisjami wyborczymi stopnia podstawowego,

- 4) obwodowe komisje wyborcze.

2. Dla przeprowadzenia wyboru wspólnej rady narodowej dla miasta i gminy powołuje się komisję wyborczą miasta i gminy.

3. Osoby wchodzące w skład komisji wyborczych pełnią swoje funkcje honorowo i korzystają z ochrony prawnej przysługującej funkcjonariuszom publicznym.

Art. 24. 1. Do zadań Państwowej Komisji Wyborczej należy:

- 1) sprawowanie nadzoru nad ścisłym przestrzeganiem przepisów ordynacji wyborczej,
- 2) rozpatrywanie skarg na działalność komisji wyborczych,
- 3) złożenie Radzie Państwa sprawozdania wraz z aktami z wyborów do rad narodowych,
- 4) podanie do wiadomości publicznej zbiorczych wyników wyborów do rad narodowych.

2. Sprawując nadzór nad ścisłym przestrzeganiem ordynacji wyborczej i przepisów wydanych na jej podstawie, Państwowa Komisja Wyborcza udziela w miarę potrzeby komisjom wyborczym wytycznych i wyjaśnień.

Art. 25. Do zadań wojewódzkich komisji wyborczych i komisji wyborczych stopnia podstawowego należy:

- 1) nadzór na swoim terenie nad ścisłym przestrzeganiem przepisów ordynacji wyborczej,
- 2) rozpatrywanie skarg na działalność komisji wyborczych niższego stopnia,
- 3) rejestrowanie list kandydatów na radnych,
- 4) ogłoszenie danych o kandydatach,
- 5) dostarczenie obwodowym komisjom wyborczym kart do głosowania na radnych,
- 6) ustalenie wyników wyborów do rad narodowych i ogłoszenie ich w trybie określonym niniejszą ustawą,
- 7) wydanie osobom wybranym do rad narodowych zaświadczeń o wyborze,
- 8) przesłanie dokumentów z przeprowadzonych wyborów do komisji wyborczej wyższego stopnia oraz do odpowiedniego terenowego organu administracji państwowej.

Art. 26. Do zadań obwodowych komisji wyborczych należy:

- 1) wyłożenie spisów wyborców do publicznego wglądu,
- 2) przeprowadzenie głosowania w obwodzie,
- 3) ustalenie wyników głosowania w obwodzie,
- 4) przesłanie protokołów głosowania do właściwej komisji wyborczej,
- 5) przesłanie kart do głosowania wraz z innymi materiałami z przeprowadzonego głosowania do odpowiedniego terenowego organu administracji państwowej stopnia podstawowego.

Art. 27. Rada Państwa powołuje Państwową Komisję Wyborczą, najpóźniej w 70 dniu przed dniem wyborów, spośród wyborców zaproponowanych przez Komitet Wykonawczy Rady Krajowej Patriotycznego Ruchu Odrodzenia

nia Narodowego oraz przez naczelne władze organizacji politycznych, zawodowych i społecznych. W skład Państwowej Komisji Wyborczej wchodzi przewodniczący, od 2 do 4 zastępców przewodniczącego, sekretarz i 15 członków.

Art. 28. Prezydya wojewódzkich rad narodowych powołują wojewódzkie komisje wyborcze, najpóźniej w 60 dniu przed dniem wyborów, spośród wyborców zaproponowanych przez prezydya rad wojewódzkich Patriotycznego Ruchu Odrodzenia Narodowego oraz przez wojewódzkie władze organizacji politycznych, zawodowych i społecznych. W skład wojewódzkiej komisji wyborczej wchodzi przewodniczący, od 1 do 3 zastępców przewodniczącego, sekretarz i od 10 do 15 członków.

Art. 29. Prezydya rad narodowych stopnia podstawowego powołują odpowiednie komisje wyborcze stopnia podstawowego, najpóźniej w 60 dniu przed dniem wyborów, spośród wyborców zaproponowanych przez miejscowe władze Patriotycznego Ruchu Odrodzenia Narodowego, organizacji politycznych, zawodowych i społecznych. W skład komisji wyborczej stopnia podstawowego wchodzi przewodniczący, od 1 do 3 zastępców przewodniczącego, sekretarz i od 8 do 12 członków.

Art. 30. Prezydya rad narodowych stopnia podstawowego powołują spośród wyborców obwodowe komisje wyborcze w gminach, miastach i dzielnicach, a prezydya wojewódzkich rad narodowych — obwodowe komisje wyborcze dla obwodów, o których mowa w art. 22, najpóźniej w 50 dniu przed dniem wyborów. W skład obwodowej komisji wyborczej wchodzi przewodniczący, zastępca przewodniczącego, sekretarz i od 4 do 10 członków.

Art. 31. 1. Rada Państwa ustala regulaminy Państwowej Komisji Wyborczej, wojewódzkich komisji wyborczych, komisji wyborczych stopnia podstawowego oraz obwodowych komisji wyborczych.

2. Rada Państwa ustala:

- 1) wzory pieczęci komisji wyborczych,
- 2) wzory protokołów zarejestrowania list wyborczych,
- 3) wzory protokołów głosowania,
- 4) wzory protokołów z wyborów,
- 5) wzory zaświadczeń o wyborze.

Art. 32. Osoba wchodząca w skład komisji wyborczej nie może pozostawać w jej składzie od chwili zarejestrowania listy kandydatów na radnych obejmującej jej kandydaturę.

Art. 33. 1. Osobom wchodzącym w skład komisji wyborczych przysługują diety i zwrot kosztów podróży na zasadach i w wysokości ustalonych przez Radę Państwa.

2. Pracownik, który wchodzi w skład komisji wyborczej i w związku z tym opuścił pracę, zachowuje prawo do wynagrodzenia i innych świadczeń wynikających ze stosunku pracy.

Art. 34. Państwową Komisję Wyborczą, wojewódzkie komisje wyborcze, komisje wyborcze stopnia podstawowego oraz obwodowe komisje wyborcze rozwiązuje Rada Państwa po zakończeniu ich działalności.

Rozdział 7

Spisy wyborców

Art. 35. 1. Terenowe organy administracji państwowej sporządzają spisy wyborców zameldowanych w gminie, mieście lub dzielnicy na pobyt stały.

2. Do spisu wyborców wpisuje się również wyborcę zameldowanego na pobyt czasowy w związku z pracą lub nauką, jeżeli zgłosi on — nie później niż na 7 dni przed dniem wyborów — do terenowego organu administracji państwowej, właściwego ze względu na miejsce jego pobytu czasowego, wniosek o wpisanie go do spisu.

3. Wyborcę, o którym mowa w ust. 2, skreśla się ze spisu w miejscu jego stałego pobytu na podstawie zawiadomienia terenowego organu administracji państwowej, który wpisał go do spisu w miejscu czasowego pobytu.

Art. 36. 1. Dowódcy jednostek wojskowych, w których utworzono obwody głosowania, sporządzają spisy wyborców zakwaterowanych (przebywających) w tych obwodach.

2. Przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio do sporządzania spisów wyborców w obwodach, o których mowa w art. 22 ust. 5.

3. Spisy wyborców dla obwodów, o których mowa w art. 20 ust. 5, sporządzają komendanci oddziałów obrony cywilnej.

4. Przepis art. 35 ust. 3 stosuje się odpowiednio.

Art. 37. 1. Spis wyborców sporządza się w dwóch egzemplarzach oddzielnie dla każdego obwodu głosowania, a w przypadku gdy obwód obejmuje więcej niż jeden okręg wyborczy — oddzielnie dla każdego z tych okręgów.

2. W spisie wyborców wymienia się nazwisko, imię, imię ojca, datę urodzenia i miejsce zamieszkania. Spis wyborców powinien być opatrzony pieczęcią organu, który go sporządził, i podpisem osoby odpowiedzialnej za sporządzenie spisu.

3. Minister Spraw Wewnętrznych, w drodze rozporządzenia, ustala wzór spisu wyborców oraz tryb i sposób sporządzania i aktualizowania tego spisu, a także określa sposób przyjmowania wniosków o wpisanie do spisu.

4. Minister Obrony Narodowej ustala, w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych, sposób sporządzania oraz aktualizowania spisu wyborców w jednostkach wojskowych.

5. Minister Sprawiedliwości w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych określi tryb przekazywania informacji o osobach, o których mowa w art. 4.

Art. 38. 1. Jeden egzemplarz spisu wyborców przesyła się najpóźniej w 32 dniu przed dniem wyborów przewodniczącym obwodowych komisji wyborczych.

2. Najpóźniej w 30 dniu przed dniem wyborów obwodowe komisje wyborcze wykładają spisy wyborców do publicznego wglądu w lokalach komisji przez 3—5 dni, po 5 godzin dziennie, w porze dostępnej dla pracujących.

3. Niezależnie od wyłożenia spisu wyborców do publicznego wglądu, można podejmować działania ułatwiające wyborcom stwierdzenie prawidłowości umieszczenia ich w spisie.

Art. 39. 1. Po wyłożeniu spisu wyborców można wnieść do organu, który sporządził spis, reklamację w sprawie nieprawidłowości spisu, w szczególności pominięcia w nim lub zamieszczenia określonych osób.

2. Reklamację wnosi się ustnie do protokołu lub pisemnie za pośrednictwem obwodowej komisji wyborczej, która wyłożyła spis wyborców.

3. Reklamację rozpatruje się w ciągu 3 dni od daty jej wniesienia.

4. W wyniku rozpatrzenia reklamacji organ, który sporządził spis wyborców:

- 1) uzupełnia lub prostuje spis bądź
- 2) skreśla ze spisu osobę, której reklamacja dotyczy, doręczając jej decyzję wraz z uzasadnieniem, bądź
- 3) pozostawia reklamację bez uwzględnienia, doręczając reklamującemu decyzję wraz z uzasadnieniem.

Art. 40. 1. Od decyzji nie uwzględniającej reklamacji lub powodującej skreślenie ze spisu wyborców mogą reklamujący bądź osoba skreślona ze spisu wnieść skargę do sądu rejonowego właściwego ze względu na miejsce sporządzenia spisu. Do skargi należy dołączyć zaskarżoną decyzję.

2. Sąd rozpoznaje sprawę w postępowaniu nieprocesowym w składzie jednego sędziego oraz dwóch ławników. Rozprawa powinna się odbyć w terminie 3 dni od daty wniesienia skargi. Postanowienie kończące postępowanie w sprawie sąd uzasadnia i doręcza osobie, która wniosła skargę, oraz organowi, który sporządził spis wyborców. Od postanowienia sądu wydanego w sprawie nie przysługują środki odwoławcze.

Rozdział 8

Kolegia wyborcze

Art. 41. W celu wyłonienia kandydatów na radnych konstituują się:

- 1) Ogólnokrajowe Kolegium Wyborcze,
- 2) wojewódzkie kolegia wyborcze,
- 3) kolegia wyborcze miejskie, dzielnicowe, miast i gmin oraz gminne, zwane dalej „kolegiami wyborczymi stopnia podstawowego”.

Art. 42. 1. Ogólnokrajowe Kolegium Wyborcze stanowią:

- 1) przedstawiciele Rady Krajowej Patriotycznego Ruchu Odrodzenia Narodowego oraz naczelnych władz Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej, Zjednoczonego Stronnictwa Ludowego, Stronnictwa Demokratycznego, Stowarzyszenia „PAX”, Chrześcijańskiego Stowarzyszenia Społecznego, Polskiego Związku Katolicko-Społecznego — w łącznej liczbie 3/5 składu Kolegium,
- 2) przedstawiciele (delegaci) naczelnych władz lub ogólnokrajowych porozumień związków zawodowych, społeczno-zawodowych organizacji rolników, organizacji kombatanckich i kobiecych oraz socjalistycznych związków młodzieży — w łącznej liczbie 2/5 składu Kolegium.

2. Wojewódzkie kolegium wyborcze stanowią:

- 1) przedstawiciele rady wojewódzkiej Patriotycznego Ruchu Odrodzenia Narodowego oraz przedstawiciele wojewódzkich władz organizacji wymienionych w ust. 1 pkt 1 — w łącznej liczbie 3/5 składu kolegium,

2) przedstawiciele (delegaci) wojewódzkich władz lub wojewódzkich porozumień organizacji wymienionych w ust. 1 pkt 2 — w łącznej liczbie 2/5 składu kolegium.

3. Kolegium wyborcze stopnia podstawowego stanowią:

- 1) przedstawiciele miejskiej, dzielnicowej, miasta i gminy oraz gminnej rady Patriotycznego Ruchu Odrodzenia Narodowego oraz przedstawiciele odpowiednich władz działających na danym terenie organizacji wymienionych w ust. 1 pkt 1 — w łącznej liczbie 3/5 składu kolegium,
- 2) przedstawiciele odpowiednich władz lub porozumień organizacji wymienionych w ust. 1 pkt 2 — w łącznej liczbie 2/5 składu kolegium.

4. Przedstawiciele organizacji społecznych, innych niż wymienione w ust. 1, mogą uczestniczyć w pracach wojewódzkich kolegiów wyborczych i kolegiów wyborczych stopnia podstawowego — na zasadach ustalonych przez Ogólnokrajowe Kolegium Wyborcze.

5. Ogólnokrajowemu Kolegium Wyborczemu, wojewódzkim kolegiom wyborczym i kolegiom wyborczym stopnia podstawowego przewodniczą przedstawiciele odpowiednich rad Patriotycznego Ruchu Odrodzenia Narodowego.

Art. 43. 1. Ogólnokrajowe Kolegium Wyborcze podejmuje działalność po zgłoszeniu swego ukonstytuowania Radzie Państwa. Zgłoszenie powinno nastąpić najpóźniej w 70 dniu przed dniem wyborów.

2. Kolegia wyborcze, o których mowa w art. 41 pkt 2 i 3, podejmują działalność po zgłoszeniu swego ukonstytuowania prezydiom właściwych rad narodowych. Zgłoszenie powinno nastąpić najpóźniej w 60 dniu przed dniem wyborów.

Art. 44. Do zadań Ogólnokrajowego Kolegium Wyborczego należy:

- 1) ustalenie i ogłoszenie w Dzienniku Urzędowym Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej „Monitor Polski” terminu, do którego przyjmowane będą przez kolegia wyborcze zgłoszenia osób wysuniętych na kandydatów na radnych,
- 2) ustalenie wzoru regulaminu pracy kolegiów wyborczych,
- 3) określenie szczegółowego trybu przeprowadzania obywatelskich zebrań przedwyborczych oraz zasad przedstawiania kandydatów na radnych,
- 4) rozpatrywanie skarg na działalność kolegiów wyborczych.

Art 45. 1. Do zadań wojewódzkich kolegiów wyborczych i kolegiów wyborczych stopnia podstawowego należy:

- 1) przyjmowanie zgłoszeń osób wysuniętych na kandydatów na radnych,
- 2) badanie przyjętych zgłoszeń i sporządzanie wykazów osób proponowanych na kandydatów na radnych w celu przedstawienia ich wyborcom na obywatelskich zebraniach przedwyborczych,
- 3) ustalanie list kandydatów na radnych (listy wyborcze),
- 4) zgłaszanie właściwym komisjom wyborczym list wyborczych do zarejestrowania.

2. Kolegia wyborcze uchwalają swoje regulaminy pracy.

Art. 46. Rada Państwa ustala:

- 1) wzory pieczęci kolegiów wyborczych,
- 2) wzory protokołów przyjęcia zgłoszeń osób wysuniętych na kandydatów na radnych,
- 3) wzory list wyborczych,
- 4) zasady przechowywania dokumentacji kolegiów wyborczych.

Art. 47. 1. Osoba wchodząca w skład kolegium wyborczego nie może pozostawać w jego składzie od chwili wysunięcia jej kandydatury do rady narodowej.

2. Do członków kolegiów wyborczych stosuje się odpowiednio przepisy art. 23 ust. 3 i art. 33.

3. Kolegia wyborcze kończą działalność z dniem rozwiązania odpowiadających im stopniem komisji wyborczych.

Rozdział 9

Zgłaszanie kandydatów na radnych

Art. 48. 1. Prawo wysuwania osób proponowanych na kandydatów na radnych przysługuje Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej, Zjednoczonemu Stronnictwu Ludowemu, Stronnictwu Demokratycznemu, Stowarzyszeniu „PAX”, Chrześcijańskiemu Stowarzyszeniu Społecznemu, Polskiemu Związkowi Katolicko-Społecznemu, radom Patriotycznego Ruchu Odrodzenia Narodowego, związkom zawodowym, społeczno-zawodowym organizacjom rolników, organizacjom kombatanckim i kobiecym, socjalistycznym związkom młodzieży oraz innym organizacjom społecznym działającym w miejscu pracy lub zamieszkania wyborców, obywatelskim konwentom konsultacyjnym przy przewodniczących wojewódzkich rad narodowych, jak również zebraniom obywateli zwoływanych w tym celu przez organy samorządu mieszkańców miast i wsi lub ogniwa Patriotycznego Ruchu Odrodzenia Narodowego — zwanym dalej „uprawnionymi organizacjami”.

2. Uprawnione organizacje mogą zawierać porozumienia w celu wspólnego wysuwania osób proponowanych na kandydatów na radnych.

3. Uprawnione organizacje mogą ustalać wewnętrzny tryb wysuwania i opiniowania osób proponowanych na kandydatów na radnych.

4. Rada Państwa może określić sposób organizacji zebrań, o których mowa w ust. 1, oraz wysuwania przez nie osób proponowanych na kandydatów na radnych.

Art. 49. 1. Kolegia wyborcze sporządzają wykazy osób proponowanych na kandydatów na radnych odrębnie dla każdego okręgu wyborczego, a wojewódzkie kolegia wyborcze — także dla list wojewódzkich, z tym że w wykazach tych mogą być umieszczone tylko osoby wysunięte zgodnie z zasadami określonymi w przepisach ustawy.

2. Kolegia wyborcze poddają wykazy osób proponowanych na kandydatów na radnych społecznej konsultacji z wyborcami, organizowanej przez Patriotyczny Ruch Odrodzenia Narodowego na przedwyborczych zebraniach wyborców.

3. Konsultacje, o których mowa w ust. 2, przeprowadza się na przedwyborczych zebraniach wiejskich, zebraniach mieszkańców osiedli w miastach, zebraniach śródmiejscowych, zebraniach w zakładach pracy oraz w jednostkach wojskowych.

4. W przedwyborczych zebraniach mieszkańców wsi i miast, o których mowa w ust. 3, mają prawo uczestniczyć wszyscy wyborcy, którzy mieszkają lub pracują na terenie danego okręgu wyborczego, a w zebraniach organizowanych w zakładzie pracy — osoby zatrudnione w tym zakładzie.

5. W przedwyborczych zebraniach uczestniczą przedstawiciele Patriotycznego Ruchu Odrodzenia Narodowego, osoby proponowane na kandydatów na radnych, przedstawiciele uprawnionych organizacji wysuwających kandydatów oraz osoby zobowiązane do obsługi tych zebrań z ramienia organów państwowych i kolegiów wyborczych.

6. Właściwy terenowy organ administracji państwowej lub wskazana przez niego jednostka gospodarki społecznej zapewnia niezbędne warunki do odbywania zebrań przedwyborczych.

Art. 50. 1. Osoby proponowane na kandydatów na radnych przedstawia na przedwyborczym zebraniu upoważniony członek kolegium wyborczego. W razie potrzeby przedstawiciel uprawnionej organizacji wysuwającej kandydata udziela dodatkowych informacji uzasadniających kandydaturę.

2. Zgromadzeni na zebraniu przedwyborczym wyborcy mogą zgłaszać opinie i uwagi dotyczące przedstawionych kandydatów, a także składać wnioski o wycofanie określonej kandydatury i przedstawienie przez kolegium wyborcze innego kandydata. Wniosek w sprawie wycofania kandydatury powinien być umotywowany, a na żądanie zainteresowanego kandydata lub przedstawiciela uprawnionej organizacji, która go wysunęła — udokumentowany.

3. Wniosek, o którym mowa w ust. 2, uchwała się w głosowaniu jawnym, większością głosów.

4. Z przebiegu przedwyborczego zebrania sporządza się protokół. Protokół podpisuje przewodniczący zebrania i przekazuje właściwemu kolegium wyborczemu.

Art. 51. 1. Kolegia wyborcze po rozpatrzeniu opinii, uwag i wniosków wyborców o proponowanych kandydatach na radnych ustalają listy wyborcze odrębnie dla każdego okręgu wyborczego utworzonego dla wyboru danej rady narodowej (okręgowe listy wyborcze), a wojewódzkie kolegia wyborcze — także listy wojewódzkie.

2. Kolegia wyborcze mogą wpisać na listy wyborcze wyłącznie te osoby, do których na przedwyborczych zebraniach nie zgłoszono uzasadnionych zastrzeżeń.

3. O umieszczeniu lub nieumieszczeniu proponowanych kandydatów na listach wyborczych kolegia wyborcze zawiadamiają uprawnione organizacje, które wysunęły kandydatury.

Art. 52. 1. Kandydować można do danej rady narodowej w dowolnym, ale tylko w jednym okręgu wyborczym, pod warunkiem stałego zamieszkania lub zatrudnienia na obszarze działania tej rady narodowej.

2. Do wojewódzkiej rady narodowej można kandydować albo w jednym okręgu wyborczym, albo z listy wojewódzkiej.

Art. 53. 1. Okręgowa lista wyborcza dzieli się na poszczególne mandaty; przy każdym wyodrębnionym mandacie umieszcza się w kolejności alfabetycznej po dwóch lub trzech kandydatów, podając ich nazwiska, imiona, wiek, zawód, miejsce pracy i zamieszkania.

2. Wojewódzka lista wyborcza obejmuje tyłu kandydatów, ile mandatów przypada na tę listę. Na liście tej umieszczają się kandydatów w kolejności alfabetycznej, podając ich nazwiska, imiona, wiek, zawód, miejsce pracy i zamieszkania.

Art. 54. 1. Kolegia wyborcze zgłaszają właściwym komisjom wyborczym listy wyborcze do zarejestrowania. Zgłoszenie powinno nastąpić najpóźniej w 30 dniu przed dniem wyborów.

2. Lista wyborcza powinna być podpisana przez kolegium wyborcze zgłaszające listę i opatrzona jego pieczęcią.

3. Do każdej zgłoszonej listy wyborczej kolegium wyborcze dołącza pisemne oświadczenia kandydatów na radnych o wyrażeniu zgody na kandydowanie.

Art. 55. 1. Właściwa komisja wyborcza zarejestruje listę wyborczą, ustaloną i zgłoszoną zgodnie z przepisami niniejszej ustawy, sporządzając protokół zarejestrowania listy.

2. Jeżeli zgłoszona lista wyborcza ma wady, komisja wyborcza odmawia jej zarejestrowania i niezwłocznie wzywa kolegium wyborcze do usunięcia wskazanych wad w ustalonym przez komisję terminie.

3. Od decyzji komisji wyborczej, o której mowa w ust. 2, kolegium wyborcze może w ciągu 2 dni odwołać się do komisji wyborczej wyższego stopnia. Decyzja wydana w wyniku rozpatrzenia odwołania jest ostateczna.

Art. 56. Po zarejestrowaniu list wyborczych, najpóźniej w 23 dniu przed dniem wyborów, komisje wyborcze podają do publicznej wiadomości przez rozplakatowanie dane o kandydatach:

- 1) wojewódzkie komisje wyborcze — o kandydatach na radnych wojewódzkich rad narodowych,
- 2) komisje wyborcze stopnia podstawowego — o kandydatach na radnych rad narodowych stopnia podstawowego.

Art. 57. Najpóźniej 10 dnia przed dniem wyborów kolegium wyborcze może zgłosić właściwej komisji wyborczej zmiany w zarejestrowanej przez nią liście wyborczej. Jeżeli zgłoszenie odpowiada warunkom określonym do zarejestrowania listy wyborczej, komisja wyborcza dokonuje zmian zgodnie z otrzymanym wnioskiem. Przepisy art. 55 i 56 stosuje się odpowiednio.

Art. 58. 1. Po upływie terminu określonego w art. 57 kolegium wyborcze może zwrócić się do właściwej komisji wyborczej o skreślenie kandydata na radnego z zarejestrowanej listy wyborczej. Zgodnie z otrzymanym wnioskiem komisja wyborcza skreśla kandydata na radnego. Komisja wyborcza z własnej inicjatywy skreśla z zarejestrowanej listy wyborczej nazwisko kandydata na radnego, który zmarł, utracił prawo wybieralności lub wycofał zgodę na kandydowanie. O skreśleniu kandydata komisja wyborcza zawiadamia niezwłocznie kolegium wyborcze, przy czym na opróżnionym miejscu nie można umieścić nowego kandydata.

2. Wszystkie zmiany na zarejestrowanych listach wyborczych komisja wyborcza niezwłocznie, podaje do wiadomości wyborców.

Art. 59. 1. Każdy kandydat na radnego, w okresie po zarejestrowaniu list wyborczych, powinien odbyć spotkania z wyborcami.

2. Spotkania kandydatów na radnych organizowane są przez Patriotyczny Ruch Odrodzenia Narodowego, w porozumieniu z prezydium właściwej rady narodowej i kolegium wyborczym. Właściwy terenowy organ administracji państwowej lub wskazana przez ten organ jednostka gospodarki uspołecznionej zapewnia niezbędne warunki do przeprowadzenia spotkań kandydatów z wyborcami.

Rozdział 10

Karty do głosowania

Art. 60. 1. Komisja wyborcza, która zarejestrowała listę wyborczą, zarządza, w trybie ustalonym przez Państwową Komisję Wyborczą, wydrukowanie w potrzebnej liczbie osobno dla każdego okręgu wyborczego oraz odpowiednio dla listy wojewódzkiej kart do głosowania i zapewnia dostarczenie ich obwodowym komisjom wyborczym.

2. Łącznie z kartami do głosowania powinna być dostarczona odpowiednia liczba kopert.

Art. 61. 1. Na karcie do głosowania wymienia się nazwiska i imiona kandydatów, według zasad umieszczenia ich na zarejestrowanej liście.

2. Karta do głosowania może być zadrukowana tylko po jednej stronie.

3. Karta do głosowania powinna być opatrzona pieczęcią komisji wyborczej.

4. Rada Państwa ustala wzory kart do głosowania.

Rozdział 11

Głosowanie

Art. 62. 1. Głosowanie odbywa się w lokalu obwodowej komisji wyborczej bez przerwy, między godziną 6 a 22.

2. W szczególnych przypadkach, zwłaszcza uzasadnionych wnioskiem wyborców, obwodowa komisja wyborcza, po uzgodnieniu z komisją wyborczą stopnia podstawowego, może ustalić wcześniejszą godzinę rozpoczęcia głosowania.

Art. 63. 1. Obwodowa komisja wyborcza może uznać głosowanie za zakończone, jeżeli wszyscy wyborcy, wpisani do spisu wyborców, oddali swoje głosy.

2. O wcześniejszym zakończeniu głosowania obwodowa komisja wyborcza powiadamia niezwłocznie właściwą komisję wyborczą oraz terenowy organ administracji państwowej stopnia podstawowego.

Art. 64. 1. Głosowania przerywać nie wolno. Gdyby wskutek nadzwyczajnych wydarzeń czynności wyborcze były na czas przejściowy uniemożliwione, obwodowa komisja wyborcza może przedłużyć je lub odroczyć do dnia następnego. Zarządzenie o przedłużeniu lub odroczeniu czynności wyborczych powinno być podane do publicznej wiadomości w sposób przyjęty w danej miejscowości oraz przesłane do wiadomości właściwej komisji wyborczej i terenowego organu administracji państwowej stopnia podstawowego.

2. W razie przerwania głosowania komisja opieczętowała urnę wyborczą i oddaje ją do przechowania przewodniczącemu lub innemu członkowi komisji. Po podjęciu głosowania komisja stwierdza protokołarnie, czy pieczęcie pozostały nienaruszone.

Art. 65. Od chwili rozpoczęcia głosowania do chwili ustalenia jego wyników powinny być bez przerwy obecne w lokalu wyborczym co najmniej 3 osoby wchodzące w skład obwodowej komisji wyborczej, przy czym jedną z nich powinien być przewodniczący komisji lub jego zastępca.

Art. 66. 1. Przewodniczący obwodowej komisji wyborczej czuwa nad utrzymaniem porządku w czasie głosowania oraz nad zabezpieczeniem tajności głosowania i w tym celu może wydawać odpowiednie zarządzenia porządkowe.

2. Na żądanie przewodniczącego terenowy organ administracji państwowej stopnia podstawowego zapewnia do jego rozporządzenia straż.

Art. 67. W dniu głosowania nie wolno prowadzić agitacji w lokalu wyborczym.

Art. 68. 1. Przed rozpoczęciem głosowania obwodowa komisja wyborcza bada, czy urna wyborcza jest próżna, czy na miejscu znajdują się spisy wyborców oraz potrzebna liczba kart do głosowania i kopert, jak również czy w lokalu komisji znajduje się odpowiednia liczba łatwo dostępnych pomieszczeń za osłoną, zapewniających tajność głosowania, po czym zamyka i opieczętowuje urnę wyborczą pieczęcią komisji.

2. Od chwili zapieczętowania aż do końca głosowania urny wyborczej otwierać nie wolno.

Art. 69. 1. Przed oddaniem głosu wyborca okazuje obwodowej komisji wyborczej dowód osobisty lub inny dokument stwierdzający jego tożsamość. Komisja sprawdza, czy dana osoba jest objęta spisem wyborców.

2. Wyborca ujęty w spisie, a nie posiadający dokumentu uznanego przez komisję za wystarczający, może powołać się na świadectwo dwóch wiarygodnych osób, znanych komisji. Decyzja komisji w sprawie ustalenia tożsamości jest ostateczna.

3. Obwodowa komisja wyborcza dopisze do spisu i dopuści do głosowania osobę, która nie jest umieszczona w spisie lub została ze spisu wykreślona z przyczyn innych niż wymienione w art. 4 ust. 1, art. 35 ust. 3 i art. 36 ust. 4, jeżeli osoba ta wykaże na podstawie dowodu osobistego, że jest zameldowana na pobyt stały na obszarze tego obwodu.

4. Wyborca objęty spisem wyborców otrzymuje od komisji karty do głosowania wraz z kopertą.

Art. 70. W celu zapobieżenia wielokrotnemu głosowaniu komisja wydając wyborcy karty do głosowania wraz z kopertą stawia znak przy jego nazwisku na spisie wyborców.

Art. 71. Po otrzymaniu kart do głosowania wyborca, w celu dokonania czynności, o których mowa w art. 72 ust. 1 i art. 73, udaje się do pomieszczenia za osłoną.

Art. 72. 1. Wyborca oddaje głos na tyłu kandydatów, ilu ma być wybranych w danym okręgu wyborczym, według podziału mandatów uwidocznionego na karcie do głosowania. Nazwiska kandydatów, na których głosuje — w odniesieniu do każdego z mandatów — wyborca pozostawia na karcie do głosowania nie skreślone.

2. Pozostawienie na karcie do głosowania w obrębie danego mandatu więcej niż jednego nie skreślonego nazwiska kandydata oznacza niedokonanie wyboru w obrębie tego mandatu.

Art. 73. W głosowaniu na kandydatów z listy wojewódzkiej wyborca oddaje głos na tych kandydatów, których nazwiska pozostawia na karcie do głosowania nie skreślone.

Art. 74. 1. Wyborca wrzuca do urny wyborczej kopertę z kartami do głosowania w obecności obwodowej komisji wyborczej.

2. Osoby ułomne mogą korzystać przy głosowaniu z pomocy innych osób.

Art. 75. O godzinie 22 przewodniczący obwodowej komisji wyborczej zarządza zamknięcie lokalu wyborczego. Odtąd mogą głosować tylko wyborcy, którzy przybyli do lokalu przed godziną 22.

Rozdział 12

Ustalenie wyników głosowania w obwodzie

Art. 76. Obwodowa komisja wyborcza niezwłocznie po zakończeniu głosowania przystępuje do ustalenia jego wyników.

Art. 77. Przewodniczący obwodowej komisji wyborczej otwiera urnę wyborczą, po czym komisja ustala osobno dla każdego okręgu wyborczego oraz w odniesieniu do listy wojewódzkiej:

- 1) liczbę oddanych kart do głosowania, czyli liczbę wyborców, którzy wzięli udział w głosowaniu,
- 2) liczbę oddanych kart, które uznano za nieważne, czyli liczbę głosów nieważnych,
- 3) liczbę oddanych kart, które uznano za ważne, czyli liczbę głosów ważnych.

Art. 78. 1. Nieważne są karty do głosowania:

- 1) inne niż urzędowo ustalone bądź nie opatrzone właściwą pieczęcią komisji wyborczej,
- 2) przedarte całkowicie na dwie lub więcej części.

2. Dopisanie na karcie do głosowania dodatkowych nazwisk lub poczynienie innych dopisków nie pociąga za sobą skutków prawnych, a w szczególności nie wpływa na ważność karty.

Art. 79. Po ustaleniu liczby głosów ważnych obwodowa komisja wyborcza przystępuje do ustalenia:

- 1) z okręgowej listy wyborczej — liczby głosów oddanych na kandydatów w obrębie każdego z mandatów i liczby osób, które nie dokonały wyboru w odniesieniu do każdego z tych mandatów,
- 2) z listy wojewódzkiej — liczby głosów oddanych na każdego z kandydatów.

Art. 80. 1. Obwodowa komisja wyborcza sporządza osobno dla każdego okręgu wyborczego oraz w odniesieniu do listy wojewódzkiej protokoły głosowania w obwodzie w dwóch egzemplarzach.

2. W protokole wymienia się liczby:

- 1) osób uprawnionych do głosowania, czyli osób objętych spisem wyborców,
- 2) oddanych kart do głosowania,
- 3) głosów nieważnych,
- 4) głosów ważnych,
- 5) głosów ważnie oddanych na poszczególnych kandydatów.

3. W protokole głosowania w okręgu wyborczym wymienia się przy każdym z mandatów liczbę osób, które nie dokonały wyboru.

4. W protokole wymienia się ponadto czas rozpoczęcia i zakończenia głosowania oraz omawia się krótko skargi i wydane decyzje, jak również inne istotne okoliczności.

5. Protokół podpisują wszystkie osoby wchodzące w skład obwodowej komisji wyborczej, obecne przy jego sporządzaniu. Protokół opatruje się pieczęcią komisji.

Art. 81. 1. Przewodniczący obwodowej komisji wyborczej przesyła niezwłocznie w zapieczętowanych kopertach po jednym egzemplarzu protokołów głosowania w obwodzie:

- 1) na radnych wojewódzkiej rady narodowej — do wojewódzkiej komisji wyborczej,
- 2) na radnych rady narodowej stopnia podstawowego — do właściwej komisji wyborczej stopnia podstawowego.

2. Przewodniczący obwodowej komisji wyborczej przesyła niezwłocznie właściwemu terenowemu organowi administracji państwowej stopnia podstawowego całą dokumentację wyborczą w sposób określony przez Państwową Komisję Wyborczą.

3. Terenowy organ administracji państwowej stopnia podstawowego przechowuje dokumentację, o której mowa w ust. 2, do czasu otrzymania zarządzeń Rady Państwa.

Rozdział 13

Ustalenie wyników wyborów do rad narodowych stopnia podstawowego

Art. 82. Niezwłocznie po otrzymaniu od obwodowych komisji wyborczych protokołów głosowania komisja wyborcza stopnia podstawowego bada te protokoły i na ich podstawie ustala dla każdego okręgu wyborczego wyniki głosowania w okręgu, a następnie wyniki wyborów do rady narodowej, dla której jest właściwa.

Art. 83. W obrębie każdego z mandatów w okręgu wyborczym za wybranego uważa się tego kandydata, który otrzymał najwięcej ważnych głosów.

Art. 84. 1. Komisja wyborcza stopnia podstawowego sporządza osobno dla każdego okręgu wyborczego protokół głosowania na radnych rady narodowej, dla której jest właściwa, w trzech egzemplarzach.

2. W protokole głosowania wymienia się liczby:

- 1) osób uprawnionych do głosowania,
- 2) oddanych kart do głosowania,
- 3) głosów nieważnych,
- 4) głosów ważnych,
- 5) głosów ważnie oddanych na poszczególnych kandydatów,
- 6) osób, które nie dokonały wyboru — w odniesieniu do każdego z wyodrębnionych mandatów.

3. Protokoły podpisują wszystkie osoby wchodzące w skład komisji wyborczej, obecne przy ich sporządzaniu. Protokoły opatruje się pieczęcią komisji.

Art. 85. 1. Komisja wyborcza stopnia podstawowego ustala na podstawie protokołów głosowania w okręgach wyniki wyborów do rady narodowej, dla której jest właściwa, sporządzając w trzech egzemplarzach protokół z wyborów wymieniający:

1) łącznie dla wszystkich okręgów wyborczych zestawienie liczb:

- a) osób uprawnionych do głosowania,
- b) oddanych kart do głosowania,
- c) głosów nieważnych,
- d) głosów ważnych,

2) osobno dla każdego okręgu wyborczego nazwiska i imiona wybranych radnych w obrębie poszczególnych mandatów.

2. Protokół podpisują wszystkie osoby wchodzące w skład komisji wyborczej, obecne przy jego sporządzaniu. Protokół opatruje się pieczęcią komisji.

Art. 86. 1. Niezwłocznie po ustaleniu wyników wyborów przewodniczący komisji wyborczej przesyła do właściwej wojewódzkiej komisji wyborczej po dwa egzemplarze protokołów, o których mowa w art. 84 ust. 1 i art. 85 ust. 1.

2. Pozostałą dokumentację wyborczą komisji wyborczej przewodniczący komisji przesyła właściwemu terenowemu organowi administracji państwowej. Przepisy art. 81 ust. 2 i 3 stosuje się odpowiednio.

Rozdział 14

Ustalenie wyników wyborów do wojewódzkiej rady narodowej i ogłoszenie wyników wyborów do rad narodowych

Art. 87. 1. Niezwłocznie po otrzymaniu od obwodowych komisji wyborczych protokołów głosowania w obwodzie na radnych wojewódzkiej rady narodowej wojewódzka komisja wyborcza bada te protokoły i na ich podstawie ustala:

- 1) wyniki głosowania w poszczególnych okręgach wyborczych,
- 2) wyniki głosowania z listy wojewódzkiej — a na ich podstawie wyniki wyborów do wojewódzkiej rady narodowej.

2. Przy ustalaniu wyników głosowania, o których mowa w ust. 1, stosuje się odpowiednio przepisy art. 83—85 oraz art. 86 ust. 2.

Art. 88. Przy ustalaniu wyników wyborów z listy wojewódzkiej za wybranych uważa się tych kandydatów na radnych, którzy otrzymali więcej niż połowę ważnych głosów.

Art. 89. Wojewódzka komisja wyborcza sporządza protokół z wyborów radnych z listy wojewódzkiej, w którym wymienia się:

- 1) łącznie dla całego województwa liczby:
 - a) osób uprawnionych do głosowania,
 - b) oddanych kart do głosowania,
 - c) głosów nieważnych,
 - d) głosów ważnych,

2) nazwiska i imiona wybranych radnych z listy wojewódzkiej.

Przepisy art. 84 ust. 3 oraz art. 86 ust. 2 stosuje się odpowiednio.

Art. 90. 1. Wojewódzka komisja wyborcza:

- 1) zapewnia podanie wyników głosowania i wyników wyborów, o których mowa w art. 87, do wiadomości publicznej,

2) przesyła wojewodzie po jednym egzemplarzu protokołów głosowania na radnych w okręgach wyborczych oraz z listy wojewódzkiej i protokołów z wyborów do wojewódzkiej rady narodowej, dla której jest właściwa, w celu ogłoszenia w wojewódzkim dzienniku urzędowym.

2. Przewodniczący komisji, niezwłocznie po ustaleniu wyników wyborów, przesyła do Państwowej Komisji Wyborczej po jednym egzemplarzu protokołu głosowania na radnych w okręgach wyborczych oraz z listy wojewódzkiej i protokołów z wyborów do wojewódzkiej rady narodowej.

Art. 91. 1. Wojewódzka komisja wyborcza:

- 1) niezwłocznie po otrzymaniu od komisji wyborczych stopnia podstawowego protokołów z wyborów bada te protokoły i ustala wyniki wyborów do rad narodowych stopnia podstawowego w całym województwie,
- 2) sporządza w dwóch egzemplarzach informację zbiorczą o wynikach wyborów do rad narodowych stopnia podstawowego w województwie,
- 3) zapewnia podanie wyników głosowania i wyników wyborów na terenie całego województwa do wiadomości publicznej,
- 4) przesyła wojewodzie protokoły głosowania i protokoły z wyborów do wszystkich rad narodowych na terenie województwa, w celu ogłoszenia w wojewódzkim dzienniku urzędowym,
- 5) przesyła jeden egzemplarz informacji, o której mowa w pkt 2, do Państwowej Komisji Wyborczej, dołączając równocześnie po jednym egzemplarzu protokoły głosowania na radnych w okręgach wyborczych i protokoły z wyborów do rad narodowych stopnia podstawowego.

2. Wzór informacji, o której mowa w ust. 1 pkt 2, ustala Rada Państwa.

3. Przewodniczący komisji przesyła pozostałą dokumentację wyborczą właściwemu terenowemu organowi administracji państwowej. Przepisy art. 81 ust. 2 i 3 stosuje się odpowiednio.

Art. 92. Wojewódzka komisja wyborcza lub komisja wyborcza stopnia podstawowego wydaje radnym wybranym do rady narodowej, dla której jest właściwa, zaświadczenia o wyborze.

Art. 93. Państwowa Komisja Wyborcza ogłasza zbiorcze wyniki wyborów do rad narodowych w całym kraju.

Rozdział 15

Wybory ponowne

Art. 94. 1. Jeżeli w okręgu wyborczym w obrębie mandatu kandydaci otrzymali równą liczbę głosów lub dwóch spośród trzech kandydatów otrzymało większą, ale równą liczbę głosów, zarządza się w tym okręgu przeprowadzenie wyborów ponownych do tego mandatu.

2. Wybory ponowne zarządza:

- 1) Rada Państwa na wniosek Państwowej Komisji Wyborczej — w odniesieniu do radnych wojewódzkiej rady narodowej,

2) prezydium wojewódzkiej rady narodowej na wniosek właściwej wojewódzkiej komisji wyborczej — w odniesieniu do radnych rady narodowej stopnia podstawowego,

wyznaczając datę wyborów na dzień ustawowo wolny od pracy, przypadający nie później niż w ciągu 3 tygodni po dniu przeprowadzenia pierwszych wyborów.

3. Uchwałę o zarządzeniu wyborów ponownych podaje się do publicznej wiadomości nie później niż w 10 dniu po dacie pierwszych wyborów.

Art. 95. 1. Ponowne wybory odbywają się w trybie przewidzianym niniejszą ustawą na podstawie spisów wyborców sporządzonych dla pierwszych wyborów. Kalendarz wyborczy może przewidywać krótsze terminy.

2. Do ponownych wyborów właściwe kolegium wyborcze może zgłosić nową listę kandydatów w okręgu wyborczym.

3. Ponowne wybory przeprowadza się jeden raz. Za wybranego uważa się tego kandydata na radnego, który w obrębie danego mandatu otrzymał najwięcej ważnych głosów.

Rozdział 16

Ważność wyborów

Art. 96. 1. Wyborca może w ciągu 7 dni od ogłoszenia wyników wyborów wnieść protest przeciwko wyborowi radnego lub ważności wyborów, jeżeli dopuszczono się przestępstwa przeciwko wyborom albo naruszenia przepisów niniejszej ustawy, a przestępstwo lub naruszenie mogło wywrzeć istotny wpływ na wynik wyborów.

2. Protest powinien być wniesiony do Państwowej Komisji Wyborczej, która wyznacza siedmiodniowy termin do przedstawienia przez wyborcę udokumentowanych zarzutów. Po upływie tego terminu protest wraz z zarzutami Państwowa Komisja Wyborcza przesyła do Sądu Najwyższego, zawiadamiając o tym równocześnie Prokuratora Generalnego Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej.

3. Sprawy, o których mowa w ust. 1, Sąd Najwyższy rozpatruje w składzie 3 sędziów na posiedzeniu jawnym, po wysłuchaniu prokuratora i zainteresowanych.

Art. 97. 1. Sąd Najwyższy unieważnia w całości lub części wybory w okręgu, jeżeli zostanie stwierdzone, że przy wyborach dopuszczono się takich istotnych naruszeń przepisów niniejszej ustawy albo też takich przestępstw przeciwko wyborom, które wywarły decydujący wpływ na wyniki głosowania lub ich ustalenie.

2. Unieważniając wybory Sąd Najwyższy jednocześnie stwierdza w orzeczeniu, w jakim zakresie i od jakiej czynności należy rozpocząć nowe postępowanie wyborcze.

Art. 98. 1. W razie unieważnienia wyborów, Rada Państwa zarządza w ciągu 14 dni ponowne wybory w okręgu, w którym wybory zostały unieważnione, przy uwzględnieniu treści orzeczenia, o którym mowa w art. 97 ust. 2.

2. Wybory, o których mowa w ust. 1, przeprowadzają te same komisje wyborcze na podstawie tych samych spisów wyborców, chyba że uchylenia odnoszą się do komisji lub spisów; w tych przypadkach należy niezwłocznie powołać nowe komisje lub sporządzić nowe spisy.

Art. 99. Jeżeli protest dotyczył wyborów na listę wojewódzką, przepisy art. 97 i art. 98 stosuje się odpowiednio.

Art. 100. Po przeprowadzeniu ponownych wyborów w okręgu właściwa komisja wyborcza ustala wyniki głosowania.

Rozdział 17

Wygaśnięcie mandatu radnego

Art. 101. 1. Wygaśnięcie mandatu radnego następuje wskutek:

- 1) śmierci,
- 2) zrzeczenia się mandatu,
- 3) odmowy złożenia ślubowania,
- 4) utraty prawa wybieralności do rady narodowej,
- 5) unieważnienia wyboru radnego,
- 6) odwołania przez wyborców.

2. Wygaśnięcie mandatu radnego stwierdza rada narodowa.

3. O wygaśnięciu mandatu właściwa rada narodowa powiadamia mieszkańców z okręgu wyborczego, w którym radny został wybrany. O wygaśnięciu mandatu radnego z listy wojewódzkiej wojewódzka rada narodowa powiadamia mieszkańców województwa.

Art. 102. Wyborcy mogą odwołać radnego, który postępowaniem swoim narusza godność radnego lub nie wiąże się z obowiązków radnego albo w inny sposób zawiódł zaufanie wyborców.

Art. 103. 1. Z wnioskiem o zwrócenie się do wyborców w sprawie odwołania radnego może wystąpić właściwa rada Patriotycznego Ruchu Odrodzenia Narodowego lub uprawniona organizacja, która wysunęła jego kandydaturę.

2. Wniosek, o którym mowa w ust. 1, mogą również zgłosić, na zebraniach samorządu mieszkańców miast i wsi, wyborcy z właściwego okręgu wyborczego, a w odniesieniu do radnych wybranych z listy wojewódzkiej — wyborcy z dowolnego okręgu wyborczego utworzonego dla wyboru danej wojewódzkiej rady narodowej, jeżeli wniosek taki uzyska poparcie co najmniej jednej dziesiątej wyborców z tego okręgu.

3. Wniosek wraz ze szczegółowym uzasadnieniem zgłasza się do rady narodowej, której radny jest członkiem, za pośrednictwem jej prezydium.

Art. 104. 1. Wniosek, o którym mowa w art. 103, rozpatruje prezydium właściwej rady narodowej i przedstawia sprawozdanie radzie narodowej. Rozpatrując ten wniosek prezydium obowiązane jest umożliwić radnemu złożenie wyjaśnień.

2. Po wysłuchaniu sprawozdania prezydium, rada narodowa może podjąć uchwałę o zwróceniu się do wyborców w sprawie odwołania radnego.

3. W razie nieuwzględnienia przez radę narodową stopnia podstawowego wniosku, o którym mowa w art. 103, wnioskodawca może odwołać się do wojewódz-

kiej rady narodowej, a gdy wniosek dotyczy radnego wojewódzkiej rady narodowej — do Rady Państwa. Uchwały podjęte w wyniku rozpatrzenia odwołania są ostateczne.

Art. 105. Rada narodowa może z własnej inicjatywy zwrócić się do wyborców o odwołanie radnego.

Art. 106. 1. W wykonaniu uchwały rady narodowej o zwróceniu się do wyborców w sprawie odwołania radnego, prezydium tej rady zapewnia przeprowadzenie zebrania lub zebrania w okręgu wyborczym, w którym radny został wybrany, a gdy wniosek dotyczy radnego wybranego z listy wojewódzkiej — w całym województwie. W tym celu wykorzystuje się zebrania samorządu mieszkańców miast i wsi.

2. O zebraniach, o których mowa w ust. 1, powiadamia się wyborców w drodze obwieszczeń lub w inny sposób przyjęty na danym terenie oraz zainteresowanego radnego.

3. Głosowanie na zebraniu jest tajne, chyba że zebrani uchwalą przeprowadzenie jawnego głosowania.

4. Z każdego zebrania sporządza się protokół stwierdzający liczbę obecnych wyborców oraz liczbę głosów za odwołaniem radnego.

Art. 107. Na podstawie protokołów z przeprowadzonych zebrania, o których mowa w art. 106 ust. 1, rada narodowa stwierdza wygaśnięcie mandatu radnego, jeżeli w zebraniach uczestniczyła nie mniej niż jedna piąta ogółu wyborców i większość z nich opowiedziała się za odwołaniem radnego.

Art. 108. 1. W razie nieuwzględnienia przez radę narodową wniosku o zwrócenie się do wyborców w sprawie odwołania radnego, wniosek taki nie może być ponownie rozpatrywany, chyba że zajdą nowe okoliczności, uzasadniające odwołanie radnego przez wyborców.

2. Przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio w przypadku, gdy wniosek o odwołanie radnego, przedstawiony na zebraniach wyborców, nie uzyskał większości głosów.

3. Wniosek o zwrócenie się do wyborców w sprawie odwołania radnego pozostawia się bez rozpatrzenia, jeżeli do końca kadencji pozostało mniej niż 6 miesięcy.

Rozdział 18

Wybory uzupełniające

Art. 109. 1. W razie wygaśnięcia mandatu radnego w trakcie kadencji można zarządzić wybory uzupełniające.

2. Jeżeli połowa mandatów w okręgu wyborczym pozostaje nie obsadzona, zarządza się wybory uzupełniające.

3. Nie zarządza się wyborów uzupełniających, jeżeli do upływu kadencji rad narodowych pozostaje mniej niż 6 miesięcy.

Art. 110. 1. Wybory uzupełniające zarządza prezydium wojewódzkiej rady narodowej, a gdy wybory dotyczą wojewódzkiej rady narodowej — Rada Państwa

2. Wybory uzupełniające odbywają się przy odpowiednim zastosowaniu przepisów niniejszej ustawy, z tym że:

- 1) uchwałę o zarządzeniu wyborów ogłasza się w wojewódzkim dzienniku urzędowym,
- 2) kalendarz wyborczy może przewidywać krótsze terminy.

Rozdział 19

Przepisy szczególne i końcowe

Art. 111. 1. Zmiany w podziale terytorialnym, zachodzące w toku kadencji rad narodowych, powodują następujące zmiany w składzie rad:

- 1) jeżeli z jednostki podziału terytorialnego powstają dwie lub więcej jednostek albo gdy z części jednostki podziału terytorialnego tworzy się nową jednostkę — radni dotychczasowej rady narodowej stają się radnymi rad w nowych jednostkach, w zależności od miejsca swego zamieszkania lub położenia okręgu wyborczego, w którym zostali wybrani; listę radnych nowych rad narodowych stopnia podstawowego ustala prezydium wojewódzkiej rady narodowej, zwołując pierwszą sesję tych rad; w stosunku do wojewódzkich rad narodowych uprawnienie to przysługuje Radzie Państwa; w miarę potrzeby zarządza się wybory uzupełniające,
- 2) jeżeli jednostka podziału terytorialnego zostaje włączona do innej jednostki, radni rady narodowej jednostki zniesionej stają się radnymi rady narodowej jednostki powiększonej,
- 3) jeżeli z dwóch lub więcej jednostek podziału terytorialnego tworzy się nową jednostkę, radni rad narodowych jednostek zniesionych stają się radnymi rady narodowej nowej jednostki,
- 4) jeżeli z jednostki podziału terytorialnego zostaje włączony obszar stanowiący okręg wyborczy dla wyborów rady narodowej tej jednostki i włączony do sąsiedniej jednostki, radni wybrani w tym okręgu stają się radnymi rady narodowej jednostki powiększonej,
- 5) jeżeli z jednostki podziału terytorialnego zostaje włączony obszar stanowiący część lub kilka okręgów

wyborczych dla wyboru rady narodowej tej jednostki i włączony do sąsiedniej jednostki, radni zamieszkali na tym obszarze stają się radnymi rady narodowej jednostki powiększonej,

- 6) jeżeli jednostka podziału terytorialnego zostaje przekształcona w jednostkę innego rodzaju, zarządza się w miarę potrzeby wybory uzupełniające.

2. Przy wprowadzaniu zmian w składach rad narodowych na podstawie ust. 1 mogą mieć miejsce odstępstwa od określonych w niniejszej ustawie zasad dotyczących liczby radnych rad narodowych.

Art. 112. 1. W przypadku utworzenia wspólnej rady narodowej dla miasta i gminy, radni rad narodowych tych jednostek stają się radnymi wspólnej rady narodowej.

2. W przypadku utworzenia dzielnicy w mieście nie podzielonym dotychczas na dzielnice, dzielnicową radę narodową wybiera się na zasadach określonych w niniejszej ustawie. Kadencja tej rady kończy się z upływem kadencji rad narodowych stopnia podstawowego.

Art. 113. W mieście Poznaniu i mieście Wrocławiu wyborcy wybierają miejską i dzielnicowe rady narodowe.

Art. 114. 1. Koszty związane z wyborami pokrywa się z budżetu państwa.

2. Wszelkie pisma i postępowania sądowe w sprawach wyborczych są wolne od opłat.

3. Przygotowanie lokali wyborczych dla komisji wyborczych, o których mowa w art. 23 ust. 1 pkt 2—4 i ust. 2, oraz wyposażenie w odpowiedni sprzęt i przybory zapewniają terenowe organy administracji państwowej właściwe dla siedzib tych komisji wyborczych lub wskazane przez te organy jednostki gospodarki społecznej.

Art. 115. Prezydium rady narodowej wykonuje określone niniejszą ustawą uprawnienia i obowiązki do chwili wyboru przez radę narodową następnej kadencji nowego prezydium.